

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΩΡΙΣ ΛΕΣΕΡ

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΒΑΝΤΑΣ

Ο 'Ανρί Σελλιέ, χλωμός, άρρωστος, με τὰ μάτια κόκκινα από τὸν πυρετὸ καὶ τὴν ἀγωνία, ὕστερ' ἀπὸ τὴν τρίτη χρεωκοπία του, πῆγε καὶ βρῆκε ἕναν ἀπὸ τοὺς καλύτερους νευρολόγους τοῦ Παρισιοῦ, τὸν δόκτορα Ζανέ καὶ τοῦ ἐξωμολογήθηκε, ὡμὰ, χωρὶς νὰ κρύψη τίποτε, ὅλη τὴν παρὰξενη τραγωδία τῆς ζωῆς του.

— Γιατρέ μου, του εἶπε, εἶμαι ὁ πιὸ δυστυχῆς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Πρέπει νὰ με γιατρέψης, γιατί ἄλλοιῶς καταλαβαίνω πὼς θὰ τρελλαθῶ. Ὅλη μου ἡ ζωὴ εἶνε ἕνα ἀδιάκοπο μαρτύριο. Εἶμαι σὰν τὸν τραγικὸ Σίσυφο. Κυλῶ διαρκῶς μιὰ μεγάλη πέτρα, ἕνα βράχο ὡς τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ κι' ἀξαφνα, τῆ στιγμῆ πού φτάνω στὸ τέλος, ὁ βράχος ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χέρια μου καὶ κατακυλάει πάλι στὸν κάμψο. Ἰρρεὶς φορές δημιούργησα ἀπὸ τὸ τίποτε μιὰ μεγάλη ἐπιχείρησι καὶ τρεῖς φορές χρεωκόπησα τὴν τελευταία στιγμῆ ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ δειλία, ἀπὸ μιὰ σκέψι πού ἀπότομα με κυριεύει καὶ παραλύει ὅλες τὶς δυνάμεις μου.

— Μὰ τί συμβαίνει; Τί συλλογίζεσθε; ρώτησε με ἀπορία ὁ δόκτωρ Ζανέ, κυττάζοντας τὸν ἐπισκέπτη του, σὰν νὰ εἶχε μπροστά του κανένα τρελλό.

— Θὰ σὰς ἐξηγήσω ἀμέσως... τοῦ εἶπε ὁ 'Ανρί Σελλιέ, σκουπίζοντας με τὸ μαντῆλι τὸ ἰδρωμένο μέτωπό του. Ἀκούστε, θὰ σὰς διηγηθῶ μιὰ ἱστορία. Ἔτσι θὰ μπορέσετε νὰ καταλάβετε καλύτερα τὴν περιπτώσί μου.

Ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια, ζοῦσε μιὰ φτωχὴ Πολωνέζα πού τὴν ἔλεγαν Βάντα. Εἶχε ἀτυχῆσει στὴν πατρίδα της κι' ἀπὸ δυστυχία σὲ δυστυχία εἶχε καταλήξει ὑπηρετρία στὸ Παρίσι. Ἡ Βάντα λοιπὸν δούλευε στὸ σπίτι ἐνὸς ἐμπόρου. Παρ' ὅλες ὡστόσο τὶς ἀτυχίες της, εἶχε καλὴ καρδιά κι' ἦταν πάντα γελαστὴ καὶ εὐθυμῆ. Ἦταν νέα ἀκόμη, εἴκοσι χρόνων κι' ὅταν ἔλειπε ἡ κυρία της ἀπὸ τὸ σπίτι, ἡ Βάντα τραγουδοῦσε παράφωνα κανένα ἐρωτικὸ τραγουδάκι.

— Πάψε, Βάντα, τῆς φώναζε ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο ὁ νεαρὸς 'Ανρί, ὁ γιοῦς τοῦ ἐμπόρου. Ξέρεις πολὺ καλά ὅτι λύνω τὰ προβλήματά μου κι' ὅτι θέλω ἡσυχία...

Μὰ τὰ προβλήματα τοῦ 'Ανρί ἦταν τιμωρίες καὶ τίποτε ἄλλο. Κάθε τόσο, ὅλοι οἱ καθηγηταὶ του τὸν ἔβαζαν ν' ἀντιγράφη χιλιάδες στίχους, γιατί εἶχαν βαρεθῆ πειὰ ν' ἀραδειάζουν μηδενικὰ δίπλα στ' ὄνομά του.

Ἡ Βάντα ἐλάτρευε κυριολεκτικὰ τὸν 'Ανρί καὶ μόλις ἄκουγε πὼς εἶχε νὰ λύση προβλήματα, μισάνοιγε τὴν πόρτα καὶ τὸν ρωτοῦσε:

— Μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω; Ξέρω γαλλικά...

— Πφ! ἔκανε ὁ 'Ανρί. Τὰ γαλλικά πού ξέρεις ἐσὺ εἶνε γιὰ γέλια. Μὰ μπορεῖς ὡστόσο ν' ἀντιγράψης... Σκούπισε μόνο τὰ χέρια σου. Νά, θ' ἀντιγράψης ἀπὸ ἐκεῖ ὡς ἐκεῖ... Καὶ πρόσεχε νὰ κάνης καλά γράμματα σὰν τὰ δικά μου. Ἐγὼ θὰ καπνίσω ἕνα τσιγάρο πού τὸ πῆρα ἀπὸ τὸ πακέτο τοῦ μπαμπᾶ...

Ἡ Βάντα ἔσκυβε πάνω στὸ τετράδιο τοῦ 'Ανρί κι' ἄρχισε ν' ἀντιγράφη, προσπαθώντας νὰ μιμηθῆ τὰ γράμματά του, ἐνῶ ἐκεῖνος ξαπλώνονταν τεμπέλικά σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ κάπνιζε. Τί δὲν θὰ ἔκανε ἡ Βάντα γιὰ τὸν 'Ανρί! Μήπως δὲν τὸν ἐθαύμαζε, καθὼς τὸν ἔθλεπε μπροστά της με τὴ μπλέ στολὴ τοῦ λυκείου με τὰ χρυσὰ κουμπιά. Ὁ 'Ανρί γι' αὐτὴν ἦταν ὡμορφος, νά, σὰν τὸν Ταξιάρχη Μιχαήλ, πού ἦταν ζωγραφισμένος στὸν τοῖχο τῆς μικρῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ της, ἐκεῖ κάτω στὴν Ποσανία. Κ' ἔπειτα, ὁ 'Ανρί θὰ γινόταν μιὰ ἡμέρα ἕνας ἀφέντης, ἕνας «οὐζοτνίκ» (δημόσιος ὑπάλληλος), ὅπως ἔλεγε κάθε τόσο ὁ πατέρας του...

Ποῖος ξέρει... Μπορεῖ ἡ Βάντα νὰ ἦταν ἐρωτευμένη μαζί του.

Ὁ 'Ανρί λοιπὸν μιὰ ἡμέρα, ὅταν ἐτελείωσε τὸ κλεμμένο τσιγάρο του, ἐγύρισε καὶ τῆς εἶπε:

— Ἀκουσε, Βάντα, εἶμαι παραπολὺ στενοχωρημένος... Θὰ σοῦ πῶ κάτι σοβαρὸ. Ξέρεις

τί θὰ κάνω; Ἀποφάσισα ν' αὐτοκτονήσω!...

— Μπογίε μοῖ (Θεέ μου)! φώναξε κείνη γουρλώνοντας τὰ μάτια της. Τί ἔπαθες, κύριε 'Ανρί;

— Ἐ, νά, τῆς ἀπάντησε κείνος, χθὲς πῆγα με κάτι φίλους μου στὶς κούρσες. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς, ὁ Βερνώ, εἶχε ἕνα μυστικό. Εἶμασθε βέβαιοι πὼς θὰ κερδίζαμε...

— Καὶ κερδίσατε πολλὰ λεφτά; ἔκανε ἡ Βάντα.

— Ὅχι, ἀνόητη, τῆς ἀπάντησε ὁ 'Ανρί, γιατί ἂν εἶχα κερδίσει δὲν θὰ ἤμουν στενοχωρημένος... Μὲ δυὸ λόγια, τὸ ἀλόγῳ μας ἔμεινε στὴ μέση τοῦ δρόμου κι' ἔτσι ἔχασα ἑκατὸ φράγκα...

— Ἐκατὸ φράγκα! ἔκανε κατάπληκτη ἡ Βάντα. Μπόγιε μοῖ!...

Ἐνα τέτοιο ποσὸν γι' αὐτὴν ἦταν τεράστιο. Ἦταν ἕνας ὀλόκληρος μισθός, ἕνα μηνιάτικο!

— Μὴ φωνάζεις ἔτσι! τὴ μάλλωσε ὁ 'Ανρί. Μπορεῖ νὰ σ' ἀκούση ὁ μπαμπᾶς... Ἐ, νά, ἔχασα ἑκατὸ φράγκα... Καὶ ξέρεις τώρα πού τὰ βρῆκα; Τὰ πῆρα ἀπὸ τὸ ταμεῖο τοῦ μπαμπᾶ. Τὴν Κυριακὴ, ὁ μπαμπᾶς δὲν μετράει τὸ ταμεῖο τοῦ μαγαζιοῦ, μὰ σήμερα, ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητό, θὰ καθῆση νὰ μετρήσῃ τὰ λεφτά του. Καὶ θὰ δῆ πὼς λείπουν ἑκατὸ φράγκα, αὐτὰ πού πῆρα ἐγὼ. Ὁ μπαμπᾶς, καθὼς ξέρεις, εἶνε ἕνας «ἄσσο», δὲν γελιέται ποτέ. Ἀμέσως θὰ καταλάβῃ πὼς ἐγὼ πῆρα τὸ ἑκατοστάρικο, ἀφοῦ δὲν ἔχει ὑπαλλήλους στὸ μαγαζι... Βλέπεις λοιπὸν, Βάντα, πὼς δὲν μοῦ μένει νὰ κάνω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ πᾶω νὰ πνιγῶ... Ὁ μπαμπᾶς εἶνε τρομερὸς σὲ κάτι τέτοια ζητήματα... «Τὰ λεφτά, λέει, εἶνε ἄγια!»... Προσοχή, Βάντα... Νά, ἔρχεται ὁ μπαμπᾶς... Πῆγαινε γρήγορα στὴν κουζίνα, γιὰ νὰ μὴ σὲ δῆ ἐδῶ πέρα...

Κ' ἡ Βάντα ἔτρεξε καὶ κρύφτηκε στὴν κουζίνα. Μὰ, πόσο ἦταν ταραγμένη! Ἦταν δυνατὸν; Θὰ σκοτωνόταν ὁ κύριος 'Ανρί; Αὐτὸς πού ἦταν τόσο ὡμορφος καὶ πού ἔμοιαζε με τὸν Ταξιάρχη Μιχαήλ τῆς ἐκκλησίας!...

Ἡ Πολωνέζα ὑπηρετρία ἀνέβηκε, σιγά-σιγά, ὡς τὴ σοφίτα της κι' ἐκεῖ, με δάκρυα στὰ μάτια, ἀνοίξε τὴ θαλίτσα της καὶ πῆρε ἀπὸ μέσα ἕνα ἑκατοστάρικο. Ἦταν τὸ τελευταῖο μηνιάτικὸ της. Δὲν εἶχε προφτάσει ἀκόμα νὰ τὸ στείλῃ τῆς μητέρας της. Ἐπειτα κατέθηκε πάλι ἀθόρυβα καὶ περίμενε νὰ μαζευτοῦν οἱ κύριοι της στὴν τραπεζαρία.

Ἐτσι, στὶς ὀχτῶ ἡ ὥρα ἦταν ὅλοι στὸ τραπέζι. Ἡ Βάντα, ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν διάδρομο, γλύστρησε ὡς τὸ μαγαζι πού θρισκόταν μπροστά στὸ σπίτι καὶ ἀθόρυβα πάλι ἀνοίξε τὸ ταμεῖο κι' ἔβαλε μέσα τὸ ἑκατοστάρικο. Τὸ δικὸ της! Ὁ 'Ανρί εἶχε σωθῆ. Ὁ κύριός της τώρα μποροῦσε νὰ μετρήσῃ ὅσο ἠθελε τὰ λεφτά του. Θὰ τὰ εὔρισκε σωστά. Δὲν θὰ καταλάβαινε τίποτε!

Τὴ στιγμῆ ὅμως πού ἔκανε νὰ κλείσῃ τὸ ταμεῖο, ἄκουσε ξαφνικὰ μιὰ φωνὴ δίπλα της:

— Κλέφτρα!

Ἦταν μιὰ πελάτισσα πού εἶχε μπεῖ στὸ μαγαζι. Εἶχε δεῖ τὴ Βάντα ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλείνῃ ἀθόρυβα τὸ συρτάρι τοῦ ταμείου.

— Κλέφτρα! Κλέφτρα! Πιάστε την!... Ξαναφώναξε σὰν τρελλή.

Ὁ ἔμπορος ἔτρεξε ξαφνιασμένος στὸ μαγαζι. Ἀπ' ἔξω εἶχαν σταθῆ μερικοὶ περιέργοι.

Ἡ Βάντα, πελιδνὴ, τρομοκρατημένη, ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τῆς πελάτισσας πού τὴν εἶχε πιάσει, ἔσπρωξε τοὺς περιέργους κι' ὤρμησε τρέχοντας στὸν δρόμο. Σὲ λίγο, μπροστά της, βρῆκε τὸ ποτάμι. Ὁ Σηκουάνας κυλοῦσε τὰ κίτρινα νερά του, ἀθόρυβα, μέσα στὴ σκοτεινὴ νύχτα. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ νερά ἠθελε νὰ πνιγῆ ὁ κύριος 'Ανρί. Ἐ, νά, θὰ πνιγόταν τώρα ἐκείνη. Καλύτερα ἐκείνη. Τί ἀξία ἔχει μιὰ φτωχὴ Πολωνέζα πού ἀγαπάει ἕνα ὡμορφο παιδί σὰν τὸν Ταξιάρχη Μιχαήλ;...

Ἐνας ἀστυφύλακας ἔκανε νὰ τὴν κρατήσῃ ἀπὸ τὸ χέρι. Μὰ ἡ Βάντα νομίζοντας πὼς ἠθελε νὰ τὴν πάῃ φυλακὴ, τρόμαξε περισσότερο. Μ' ἕνα πήδημα ξέφυγε ἀπὸ κοντὰ του (Συνέχεια στὴ σελίδα 45)

— Μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω; ρωτοῦσε ἡ Βάντα τὸν 'Ανρί

Ἐνας ἀστυφύλακας ἔκανε νὰ τὴν κρατήσῃ ἀπὸ τὸ χέρι

